

LITOMYŠL

Růžena Holznerová, roz. Sgallová
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
transport do Osvětimi 16. 12. 1943
† Stutthof

Emil Holzer
† červenec 1944 Osvětim

Věra Holznerová
přežila

Lydie Holznerová
přežila

Oskar Holzer (Ústí nad Orlicí)
leden 1943 zatčen gestapem,
internován v Malé pevnosti v Terezíně
† březec 1943 Osvětim

Příběh o zamklé paní

Filip Neumann
* 4. 3. 1878
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942

Berta Neumannová
* 1878
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942

Adolf Neumann
* 9. 2. 1918
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942

Marie Neumannová
* 10. 1. 1905
osvobozena v Terezíně

Vlasta Neumannová
* 25. 11. 1907
† 15. 12. 1943, Osvětim

Josef Neumann
* 24. 10. 1908
† 20. 1. 1943, Osvětim

Karolína Neumannová
* 25. 5. 1913
† 20. 1. 1943, Osvětim

Jarmila Neumannová
* 25. 8. 1920
† 20. 1. 1943, Osvětim

Antonie Turečková, roz. Neumannová
* 30. 3. 1910
transport do Terezína 31. 1. 1945
(židovští partneři říjnců)
† 16. 4. 1992

Liduška Turčeková
† 1942

Příběh o dvou továrnících

Rudolf Fischer
* 28. 6. 1870
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
osvobozen v Terezíně
† 1955

Rudolf Faul
* 16. 8. 1891
† 14. 12. 1942 Osvětim

Příběh o rozvozdě a svatbách

Hana Švalenková, roz. Fleischerová
3. 7. 1916
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
osvobozena v Terezíně
† 1960

Příběh o rozvětvené rodině
Leopold Eisner
* 29. 12. 1883
† 10. 6. 1942 Pardubice,
popraven za heydrichiády

Edvard Eisner
* 9. 3. 1882
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 23. 1. 1943

Věra Eisnerová
* 6. 7. 1918
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 23. 1. 1943

Květa (Flora) Eisnerová
* 6. 1. 1923
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 23. 1. 1943

Eva Eisnerová
* 26. 12. 1926
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 23. 1. 1943

Pavel Eisner
* 18. 9. 1929
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 23. 1. 1943

Salomon Eisner
* 5. 2. 1855
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 20. 11. 1943 Terezín

Berta Eisnerová
* 25. 2. 1881
† 6. 9. 1943 Osvětim

Blažena Eisnerová
* 1. 4. 1886
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 23. 1. 1943 Osvětim

Helena Eisnerová
* 6. 2. 1895
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 23. 1. 1943

Richard Eisner
* 22. 7. 1914
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 23. 1. 1943

Josef Eisner
* 25. 3. 1910
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 18. 12. 1943 Osvětim

Příběh o matce a dceři
Anita Franková, roz. Fischerová
* 13. 7. 1930
transport do Terezína 3. 8. 1942
transport do Osvětimi 18. 12. 1943
osvobozena v Osvětimi 21. 1. 1945
† 2008

Ela Fischerová, roz. Felixová
* 23. 10. 1902
transport do Terezína 3. 8. 1942
transport do Osvětimi 18. 12. 1943
osvobozena v Osvětimi 21. 1. 1945
† 30. 1. 1950

JUDr. Josef Fischer
† 17. 11. 1939 Praha

Příběh z naší rodiny
Marie Pávková, roz. Voglová
* 10. 12. 1896
transport do Terezína 25. 2. 1945 z Prahy
† 1969

LITOMYŠL

„Když se dnes ohlédu zpět, musím přiznat, že jsem na začátku neměla vůbec tušení, do čeho jsem se to vlastně pustila, když jsem své žáky nadchla pro projekt Vzdělávacího a kulturního centra Židovského muzea v Praze „Zmizelí sousedé“. Věděla jsem, že nemohu mít ambice vytvořit se třináctiletými dětmi odbornou práci. Chtěla jsem je ale naučit některým zásadám vědeckého bádání, jako je shromažďování faktů, jejich třídění a kritické hodnocení. Zdálo se mi ideální využít k tomu téma holocaustu, na nějž stále, ač téměř šedesát let po válce, narázíme.

Pečlivě připravený bodový scénář projektu odnesly už sрnovně povodně. Další koncepce se pak hroutila po částech spolu s postupujícím pátráním. Každých pár týdnů bylo zkrátka všechno jinak.

Pro konečnou prezentaci výsledků naší společné práce jsem zvolila formu příběhu. Vyprávějí o lidech, kteří v místech nám důvěrně známých žili, chodili do školy i do tanečních, obchodovali a ze dne na den bez důvodu a viny zmizeli, aby se už nikdy neobjevili."

Mgr. Dagmar Burdová

V této publikaci jsme použili dva ze šestnácti příběhů.

Autoři projektu:

Martin Hubinka, Vojtěch Jána,
Tereza Jandáčková, Petr Kašpar,
Štěpán Kotyza, Radka Kulichová,
Šimon Machů, Václav Machů,
Klára Nováková, Karolína Osecká,
Dominika Pávková, Václav Pechanec,
Lenka Škeršková, Petr Tměj,
Markéta Zrúbková

Pedagogické vedení:

Mgr. Dagmar Burdová



LITOMYŠL

„Když jsme dostávali na konci šesté třídy seznam volitelných předmětů, objevil se mezi nimi i společenskovědní seminář. Paní učitelka Burdová nám vysvětlila, že jde o předmět, ve kterém bychom se zabývali příběhy zmizelých Židů. A tak vznikla šestnáctičlenná skupina rozhodnutá pátrat v minulosti. Na začátku září jsme dostali seznam umučených Židů z Litomyšle. Po válce ho sestavila paní Markéta Freyová. Sami nebo ve skupinkách jsme obcházeli staré lidi a ptali jsme se, jestli z něj někoho neznají. Tím jsme postupně získali základní přehled, na koho se můžeme obrátit se žádostí o spolupráci. A pak začala naše soukromá pátrání.

Klára a Lenka se potkaly s paní Bergmannovou, která jim postupně vyprávěla o svém životě s manželem Karlem, Židem. Její příběh je jedním z těch šťastnějších a Klára s Lenkou získaly díky němu báječnou starou dámu za kamarádku.

Radka si chodila povídат s pánum, který nedávno zemřel. Naštěstí se její dvě další důležité pamětnice, paní Dušková a Skálová, těšily dobrému zdraví.

Tereza s Markétou si ke zkoumání vybraly bývalého továrníka a paní, co prý přežila koncentrační tábor. Zatímco zpočátku postupovaly rychle, nakonec se s tím pořádně natrápily. Vašek je z vesnice a „staré Litomyšlák“ nezná. Proto dostal za úkol pátrat v archivu. Petr a Štěpán museli za svým příběhem až do Prahy.

Překvapení čekalo na Dominiku: „Nikdy jsem netušila, že bych mohla mít v rodině Židy. V září jsem říkala babičce Anně a dědovi Jiřímu, že se budu zabývat problematikou Židů. Děda se zamyslel a začal mi vypravovat, že jeho strýc si vzal Židovku. Rozhodla jsem se, že po strýcově životě budu pátrat. Dozvěděla jsem se spoustu věcí a myslím, že rodina je na mě hrdá.“

Práce na projektu Zmizelí sousedé pro nás všechny znamenala velkou zkušenosť. Rozhodně bychom nechtěli nikdy nic podobného jako byl holocaust zažít. Moc děkujeme všem, kteří nám pomohli a kteří se o své vzpomínky podělili s „dnešní mládeží“, na niž si občas zanadávají.“

Členky výzkumného tímu



Otázky:

- Jaké bylo postavení Židů, kteří měli za manžela/lku árije?
- Jak žili manželé Bergmannovi za války?
- Kdy se Boženka zachovala odvážně?
- Mohla podle vašeho mínění Boženka plně chápát Evu poté, co všechno Eva za války prožila?

LITOMYŠL

Židé se v Litomyšli pravděpodobně usadili ve 14. století v období husitských válek. Do současnosti se ze židovských památek zachoval pouze židovský hřbitov. Románsko-maurská synagoga z roku 1909, která přežila v relativně dobrém stavu válku, byla zbořena v roce 1968. Na jejím místě dnes stojí panelové domy. V roce 1993 byla v městě bývalé synagogy osazena pamětní deska.

Vedoucí práce Dagmar Burdová píše: „Naše pátrání bylo zaměřeno především na třicátá léta 20. století, proto jsme se zajímali, kolik židovských obyvatel tehdy Litomyšl měla. Snažili jsme se to zjistit podle členů izraelské obce náboženské v Litomyšli (první zápis z jejich schůzí jsou z roku 1901). Podle stanov mohl být jejím členem Žid starší dvacet let, pokud se sám o členství ucházel a pokud ho někdo k přijetí doporučil.

Náboženské prostředí malého města bylo velmi tolerantní. Židovské rodiny slavily hlavní židovské svátky, ale také nadělovaly dětem „na Mikuláše“ a rozsvěcovaly vánoční stromeček. V období Mnichova se i v Litomyšli začaly objevovat protižidovské nálady. Na zdech lidé ráno nacházeli židovské hvězdy a upozornění JUDE.“

Litomyšl byla okupována 16. března 1939. V té době zde žilo 111 Židů. Ráno 3. prosince 1942 odjeli všichni litomyšští Židé (ještě tři dny zůstala tříčlenná rodina pana Freye, správce obce), kteří se předtím shromáždili se zavazadly u synagogy, z místního nádraží vlakem do Pardubic, odtud 5. prosince transportem Cf do Terezína. Holocaust si vyžádal 92 obětí z Litomyšle.

V roce 1986 byl na litomyšlském hřbitově odhalen pomník památky Židů umučených za druhé světové války.



Zdroje:
Mgr. Miroslava Ludvíková,
Mgr. Dagmar Burdová

Synagoga v Litomyšli před válkou

LITOMYŠL



Ukončením projektu Zmizelí sousedé v Litomyšli zájem o dějiny neustal. Na projekt Zmizelí sousedé navázal pan učitel Stanislav Švejcar. Ve spolupráci s o. p. s. Člověk v tísni vznikly projekty věnované litomyšlským obětem komunismu. Další ročníky žáků pátraly v komunistických archivech, navštěvovaly bývalé politické vězně a jejich příbuzné. Na základě této práce postupně vznikly výstavní panely i publikace „Příběhy bezpráví – komunistické Litomyšlsko“. Základní škola Zámecká je od roku 2004 pilotní školou projektu Jeden svět na školách, pro který vytváří a testuje metodické materiály.



Příběh o opravdovém přátelství

Eva Dušková (roz. Freyová) se narodila 23. března 1930 v Plzni. Do Litomyšle se s rodiči přistěhovala roku 1934, a to do vily, kterou postavil její dědeček pan Finger pro dcery Micii (Sgallovou) a Markétu/Margaretu (Freyovou) /dnes ulice Kapitána Jaroše č. p. 428/. Evin tatínek Viktor Frey se narodil 10. dubna 1901, Evina maminka Markéta 27. dubna 1909. Seznámili se v Litomyšli, kam Viktor jezdil z Plzně za babičkou Breitenfeldovou. V roce 1933 nastoupil Viktor Frey do ocelárny v Mostě a dostal na starost sjednávání zakázek. Na tu práci měla firma tři zaměstnance – jednoho pro Sudety, jednoho pro Prahu, zbytek připadl panu Viktorovi. Aby nemusel dojíždět daleko, postavil v Litomyšli společný dům s Fingerovými a Sgallovými.

Eva začala chodit do tzv. cvičné obecné školy. Dnes tu sídlí Vyšší odborná škola a Střední pedagogická škola. Do první třídy v září 1936 nastoupilo 35 dětí. Mezi prvňáčky seděla i Boženka Bartošová. Na městě umístěné ve stejně budově učil pan profesor Martínek. S paní učitelkou Trefulkovou se rozhodli, že budou nacvičovat divadlo. Vybrali sedm dětských herců. Pan učitel jim doporučil Boženku. Jednou měla být Boženka Kašpárkem. Potrebovala černé cvičky, ale neměla je a její rodiče na ně ani neměli peníze. Tehdy jí pomohla Eva – půjčila jí svoje. Tak Boženka hrála divadlo a Eva byla pyšná, že její cvičky také účinkují. Tím začalo velké přátelství mezi Židovkou a árijkou.

Boženka Skálová (roz. Bartošová) se narodila stejně jako Eva roku 1930. Její tatínek Antonín byl mistrem cementářem, maminka Marie kuchařkou. Eva byla „z lepší rodiny“ a jedináček. Podstatně chudší paní Skálové připadalo, že její kamarádka měla spoustu věcí, asi všechno, co si přála. Přesto prý nebyla Eva vůbec namýšlená ani panovačná. Hrála na klavír, dobrě se učila, ale vůbec jí nešlo kreslení. Eva se s Boženou rychle skamarádila. Často se navštěvovaly. Hrávaly si u Freyových s panenkami, na zahradě si házely míčem a skákaly přes švihadlo. Ke svačině měly vždycky nějakou dobrotu.

„Jednou jsem byla u Evy v sobotu, měli zrovna šábes“, vzpomíná paní Skálová. „Bylo tam moc lidí, určitě Fingerovi a Sgallovi. Jejich Milan kamarádil s mým bratrem Tondou. Mluvilo se německy.“ Sli spolu i do synagogy. „Byl to nádherný dům. Pamatují se, že muži měli na hlavách klobouky a chodili dokola kolem oltáře. Bylo to tam celé ve zlatě a v červené barvě“.

Když Němci zabrali vilu na ulici Kapitána Jaroše, zřídili v patře kanceláře NSDAP a v přízemí mateškou školku. Sgallovi se odstěhovali k babičce Sgallové a Freyovi na dnešní Smetanova náměstí č. p. 113 k babičce a dědečkovi Freyovým.

Eva přestala roku 1940 chodit do školy. Maminka Boženě říkala, že Židům to Němci zakázali a že by si měla dál chodit s Evou hrát:

„Chodila jsi tam dřív, měla bys i ted.“ Božence to připadalo normální.

Do bytu Freyových na náměstí se chodilo z boční ulice. Musela

na návštěvu chodit potmě, aby to nikdo nevěděl. „S Evou jsme si hrály s panenkami a různé společenské deskové hry. Také jsem jí říkala, co se právě učíme. Dostala jsem vždy nějakou svačinu, i když byla válka a všechno bylo na lístky.“ Evu chodila domů učit Židovka Věra Štolcová, která už měla po maturitě.



Eva Freyová, 1936



Markéta a Viktor Freyovi s dcerou Evou, 1936

LITOMYŠL

Do Terezína odjela Eva s rodiči o tři dny později než ostatní litomyšlští Židé, protože Evin tatínek byl představeným židovské obce v Litomyšli a měl ještě nějaké povinnosti. Boženka o Evě pak celou válku nic nevěděla. V Terezíně se Eva setkala s Anitou Fischerovou. Hodně spolu kamarádily. Odlišovaly se od ostatních. V jejich heimu (dětském domově) bylo hodně dětí ze sirotčince, které měly jiné zvyky a chovaly se k Evě a Anitě ošklivě. Aby se holčičky v heimu nějak zabavily, vymýšlely pro ně jejich vychovatelky různé činnosti. Jedna rakouská umělkyně (Friedel Dicker-Brandeisová) je učila malovat. Jednou dostala Eva balíček, kde bylo

trochu sádla a cukru. Eva si namazala kousek chleba, ocukrovala ho a celý snědla. Žádné děti se o jídlo nedělily. Dodnes si

pamatuje, jaká to byla dobrata. Evě v Terezíně zemřeli dědeček i tatínek. Dědeček Julius Frey zemřel v době zákazu vycházéní z kasáren 28. dubna 1943. Pan Viktor dostal chřipku. Přechodil ji a pak měl zánět pohrudnice. Stonal 14 měsíců. Zemřel 23. června 1944. Zrovna kvetly šípkы. Eva jeden kvítek utrhla a zasunula ho za víko rakve. Funkce správce obce, kterou pan Viktor vykonával před deportací, jeho ženu a dceru až do jeho smrti chránila. Po jeho smrti šly Eva i její maminka nejbližším transportem, tj. 12. října 1944, do Osvětimi. Když už stály

v Osvětimi na rampě, šel kolem nějaký Němec, těsně se k nim přiblížil a zamumlal: „Říkejte, že je vám víc než 16

Eva s maminkou Markétou Freyovou, 1940 a mří než 45 a hlaste se na těžkou práci.“ Paní Freyová vzala tatínkův kabát a hodila ho přes Eva, aby vypadala

mohutnější. To asi bylo šeststí. V Osvětimi byla Eva s maminkou od 14. října do 28. října 1944. Pak je vezli tři noci a dva dny do Lenzing bei Vöcklabruck (pobočka Mauthausenu). Tam pracovaly v továrně. Když se blížila fronta, byla paní Freyová tak zesláblá, že ani nemohla chodit a do práce ji spoluvezérykně nosily na improvizovaných nosítkách. Američané přijeli do tábora, který Němci den před tím opustili, 5. května 1945. Když Eva říkala mamince, že už jsou volné, paní Freyová řekla: „To už je stejně jedno.“

První skupina zachráněných odjela domů v průběhu května. Eva a její maminka ale až 19. června 1945, protože paní Markéta byla dlouho slabá. V Litomyšli nejdříve bydlely u Filků na „Bělidlech“; na podzim, když se uvolnil jejich dům, se paní Freyová s dcerou do něj nastěhovaly. Bydlely s nimi i „bábinky“ – jejich přebuzné, které byly osvobozeny v Terezíně. V září nastoupila Eva do kvarty litomyšlského gymnázia, kde se zase setkala s Boženou. Musela udělat zkoušky z nižších ročníků. Maminka jí obstarala učitelku na český jazyk a matematiku. Vedle toho chtěla Eva stihnout ještě spoustu dalších věcí: učila se hrát na klavír a na akordeon, chodila na angličtinu, do skautu, na keramiku, do rytmiky. Po maturitě odešla Eva do Prahy. Chtěla studovat psychologii, ale nakonec se přihlásila na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy „na řeči“. Přijata byla na knihovnictví, které také vystudovala.

Eva se po maturitě s Boženou viděla vždy po pěti letech na sjezdech spolužáků. Ale k paní Markétě Freyové chodila Božena častěji. Když zemřela, přišla k Božence Eva se svou dcerou Hankou, aby ji spolu „oplakaly.“



Příběh o velké lásce

Karel Bergmann se narodil 28. prosince 1914 v Litomyšli rodičům Cornelii (narozené 10. února 1884, z rodu Heřmana Poppera) a Stanislavovi (narozenému 5. února 1886) Bergmannovým. Tehdy už byl na světě jeho bratr Jiří. Jiří vystudoval gymnázium v Litomyšli a potom nastoupil do Prahy na medicínu. Karel byl po maturitě na litomyšlském gymnáziu a po studiu na Obchodní akademii v Chrudimi ve škole pro důstojníky pěchoty. Pak byl odvelen do Vysokého Mýta, kde dosáhl hodnosti poručíka. Ve Vysokém Mýtě se také seznámil s Růženou Musíkovou, která tam pracovala jako korespondentka ve firmě Sodomka. Růžena byla se svými kamarádkami v kavárně na čaji, když tam přišel Karel s partou. Karel ji požádal o tanec. Tím se seznámili a začali spolu chodit. Vždy, když šel Karel s četou kolem kanceláří firmy Sodomka, začali vojáci zpívat. To bylo znamení pro Růženu. Vyběhla ven si s ním chvíli povídат a domluvit si schůzku na večer. Pan Sodomka byl tak hodný, že když jí třeba právě diktoval, jak zaslechl zpěv, řekl: „Honem běžte, jde Karel.“

V září 1937 nastoupil Karel Bergmann do Litomyšle do obchodu svého tatínka, který měl jednou převzít. Chlapci Bergmannovi měli dohromady motorku. Pak ji prodali a Karel jezdil do Vysokého Mýta na rande autem. Růžena s Karlem pravidelně jezdili i do Ústí nad Orlicí. „To byl takový rodinný výlet. Nejdřív jsem nastoupila já v Mýtě, pak v Litomyšli přistoupili Karloví rodiče. A jelo se na návštěvu do Ústí ke Karlovu dědečkovi.“ Když nacisté zavřeli vysoké školy, přijel Jirka z Prahy domů a pro rodinu začala zlá doba. Například se velmi těžko loučili s pejskem, když přišlo nařízení o odevzdání čistokrevných psů. Paní Cornelie jela s fenkou Doly osobně až do Pardubic. Pro pana Stanislava znamenal zákaz cestování z města do města katastrofu. Měl leukémii a teď už nemohl jezdit do Pardubic na ozárování. Zůstal doma a pomalu umíral. Růžena s Karlem se rozhodli, že se přesto vezmou. Růženini rodiče byli „starostí bez sebe“, ale ona spoléhala, že by mohla Karla ochránit. Dne 29. srpna 1939 se ve Vysokém Mýtě v katolickém kostele sv. Vavřince Růžena s Karlem vzali. Novomanželé bydleli u rodičů Bergmannových v bytě nad obchodem. Růžena dál jezdila do Vysokého Mýta k Sodomkovým, Karel pracoval v krámě.



Karel Bergmann v období před svatbou



LITOMYŠL

Jenže 13. února 1940 přišel do obchodu sudečák Albin Hobler, jenž žil do té doby ve Svitavách, a s pistolí v ruce přikázal obchod odevzdat. Bergmannovi museli opustit byt a nastěhovat se všichni do jednoho malého bytu v domě ve dvoře. V krámě mohla zůstat jen Růžena, aby nové majitele zapracovala. Během následující doby využila znalosti skladu a snažila se z něj pro rodinu odnést co nejvíce teplých věcí. Karel a Jiří si našli zaměstnání na statku mimo Litomyšl. Za války chodili Růžena s Karlem Holomkovým na Lány poslouchat zahraniční rozhlasové vysílání. „Paní Holomková měla ve dveřích bytu vyvrtanou díru a v ní korkový špunt. Tudy se dívala, jestli někdo nejde, aby nás nenačapal,“ pamatuje si paní Růžena.

Rok 1942 přinesl smrt Stanislavu Bergmannovi, paní Cornelie a Jiří odjeli 3. prosince 1942 transportem do Pardubic. Vlak plný litomyšlských Židů vyjížděl z nádraží v pět hodin ráno. Růžena s Karlem své příbuzné vyprovázeli, Jiří byl tehdy krátce po operaci a nebyl ještě zcela zdráv. Na nádraží se viděli naposledy. Jiřího stopa končí informací o přjezdu do Terezína 5. prosince 1942, paní Cornelie zřejmě zahynula v Osvětimi, kam byla poslána 23. ledna 1943 transportem Cr s číslem 1233. Karla poslal pracovní úřad na stavbu přehrady do Seče u Chrudimi. Stál tam internační tábor pro Židy ze smíšených manželství. Občas za ním Růžena z Litomyše na neděli přijela. Po dokončení přehrady se Karel manželce ztratil. Pak od něj přišel

korespondenční lístek z Oslavan u Brna, kde byly v německé správě uhelné doly. Tam nakonec Karel zůstal od 3. září 1943 až do konce války.

Růžena přišla o zaměstnání v krámě a dostala z pracovního úřadu příkaz, aby nastoupila jako dělnice v muničce Škodawerke v Poličce, Bořinách. Jezdila za Karlem dvakrát do roka. Manželé si řekli, že si pořídí dítě a než se miminko narodí, bude určitě po válce. Ale chlapeček přišel na svět ještě za války. Bylo to 17. dubna 1944. Pojmenovali ho Karel. Rodiče Musílkovi dceru podporovali, ale hodně pomáhalo i konto, které měli Bergmannovi z doby před válkou v bance. Mohlo se z něj kupodivu vybírat, jen formulář k výběru musel podepisovat Karel. Konto se ovšem koncem války ztratilo. Na jaře 1945 Karel z internačního tábora v Oslavanech utekl a přidal se k partyzánské skupině Dr. Hybeše. Do Litomyše se vrátil v květnu 1945. V roce 1946, 5. listopadu, se Bergmannovým narodila dcera Eva. Obě děti se po maturitě na gymnáziu v Litomyšli odstěhovaly v roce 1967 do Kanady (do Calgary), kde žijí se svými rodinami dodnes. Karel Bergmann zemřel 31. května 1996, Růžena stále žije v Litomyšli.



Rodina Bergmannových po válce, Růžena s Evou, Karel s Karlem

LITOMYŠL

Další příběhy Litomyšle:

Příběh o majitelce domu

Ema Bondy, roz. Rosenbaumová
* 27. 11. 1876
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 15. 12. 1943 Osvětim

Příběh o baciátce holčičce

Ladislav Fried
* 6. 2. 1891
transport 6. 9. 1942, cíl neznámý
vrátil se

Adolfina Friedová

* 5. 11. 1906
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 15. 12. 1943 Osvětim

Hana Friedová

* 11. 2. 1931
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 15. 12. 1943 Osvětim

Příběh o šikovné zubařce

Mudr. Traubová
* neznámo
† 1937

Příběh o bratrech a jejich rodinách

Oskar Štola

* 7. 2. 1892
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 6. 9. 1943 Osvětim

Anna Štolcová

* 23. 11. 1896
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 6. 9. 1943 Osvětim

Věra Štolcová

* 21. 8. 1921
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
transport do Osvětimi 6. 9. 1943
vrátila se (osvobozena v Neuengamme)
† 1954

Zdeněk Štola

* 21. 8. 1921
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 6. 9. 1943 Osvětim

Vilém Štola

* 12. 11. 1894
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 23. 1. 1943 Osvětim

Emilie Štolcová

* 16. 3. 1903
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 23. 1. 1943 Osvětim

Josef Štola

* 14. 4. 1927
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 23. 1. 1943 Osvětim

Příběh o nežlastném manželství

Hugo Popper
* 28. 9. 1879
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 15. 12. 1943 Osvětim

Marie Popperová, roz. Nováková

manželé se rozvedli

Milka (Emilie) Weissová, roz. Popperová
Emil Weiss
oba zemřeli před válkou
Max Weiss – zemřel před válkou
Františka Weissová – zemřela před válkou
Olga Weissová – † Osvětim
Marie Weissová – válku přežila

Otto Weiss

* 4. 7. 1898
transport do Terezína 10. 12. 1941
† 1. 10. 1944 Osvětim

Irena Weissová, roz. Fuchsová
transport do Terezína 10. 12. 1941
transport do Osvětimi
přežila

Helga Hošková, roz. Weissová

* 10. 11. 1929
transport do Terezína 10. 12. 1941
transport do Osvětimi
přežila

Emilie Popperová

* 18. 1. 1875
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 6. 9. 1943 Osvětim

Helena Popperová

* 2. 6. 1886
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 6. 9. 1943 Osvětim

Příběh o výrobcích pásků

Ida Friedová
17. 8. 1887
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 23. 1. 1943 Osvětim

Příběh o oblíbených obchodnících

Irma Fingerová, roz. Ledererová
* 23. 5. 1884
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† Osvětim

Rudolf Finger

* 26. 2. 1877
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† Osvětim

Jan Finger

válku přežil jako člen R. A. F.

Markéta Freyová, roz. Fingerová

* 27. 4. 1909

Viktor Frey

* 10. 4. 1901

† 23. 6. 1944, Terezín

Mici Sgallová, roz. Fingerová

* 8. 8. 1911
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
transport do Osvětimi 6. 9. 1943
† 8. 3. 1944

Otto Sgall

* 30. 4. 1894

Příběh o elegantním tenistovi

Otto Sgall
* 30. 4. 1894
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
transport do Osvětimi 6. 9. 1943
† 8. 3. 1944

Micie Sgallová, roz. Fingerová

* 8. 8. 1911
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
transport do Osvětimi 6. 9. 1943
† 8. 3. 1944

Milan Sgall

* 5. 5. 1934
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
transport do Osvětimi 6. 9. 1943
† 8. 3. 1944

Bedřiška Sgallová

* 1868
transport do Pardubic 3. 12. 1942,
do Terezína 5. 12. 1942
† 15. 12. 1943 během transportu
do Osvětimi

Irena Pollaková, roz. Sgallová (Pardubice)

Lenka Pollaková (14 let)
Josef Pollak (11 let)
† červenec 1944 Osvětim